

REACTIA

Ina, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.
Vrî de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisul nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond; prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

„Rostul lumii“.

(b.) Cine-l pricepe? Sunt oameni, cari
pricep, și sunt poate mai mulți, cari
nu-l pricep.

Homburg este un oraș în Prusia
și n'apropiere de el un munte, cuno-
scut sub numele: *Tanus*, ear' pe
vrîful acestuia stă cetățuia *Saalburg*.
Saalburgul acesta e o moștenire isto-
rică, rămasă marelui neam german:
este locul unui castru roman de pe
vremea lui *Drusus*.

Până aici nimic deosebit. Vorba
e însă, că aici, la *Saalburg*, tocmă
miele trecute s'a ținut o mare sărbătoare
a poporului german, la care a luat
parte și *Wilhelm al II-lea*, împăratul
Germaniei. S'a pus adevărat peștra fun-
damentală unui nou muzeu german,
botezat *Limes*. Destinațiunea acestuia
e, ca într'insul să se așeze antichită-
țile descoperite de scrutările științei
germane, îndeosebi de celebrul isto-
ric și archeolog *Mummser*, — din
vechile vremuri romane.

De așa natură fiind, sărbătoarea
a avut un caracter românesc. La
intrarea marelui împărat german în
Saalburg, prin o vorbire în limba la-
tina a fost întâmpinat de un repre-
zentant al artei teatrale germane, pur-
tând toga de prefect roman. În limba
aceasta i-s'a zis împăratului actual al
Germaniei, ca toate dorințele pentru
mărirea și fericirea poporului german
să i-se împlinescă. În limba latină
i-s'a cântat un imn festiv și un alt
artist german, îmbrăcat în haina de
legat roman, prin cuvinte avântate a
bine-ventat pe împăratul și pe augusta
lui soție.

Actul comemorativ al sărbătorii este
scris tot în limba latină și, după-ce
s'a citit și s'a așezat la locul său,
împăratul prin trei obiective loviturii
de ciocan în piatra fundamentală a
muzeului a sigilat măreția actului, ros-
tind și următoarea vorbire sensațio-
nală:

— „Primul meu cuget, — a zis îm-
păratul *Wilhelm*, — e adresat în ziua de
astăzi cu dureroasă grațitudine tatălui meu,
împăratului *Frideric III*. Cetatea *Saalburg*
poate să-și mulțumească reînvierea numai
puterii sale de a făptui și voinței sale de
a crea. Precum la marginea din răsărit a
monarhiei, la ordinul său a reînviat, și
acum se apropie de terminare, puternicul
Burg, care odinioară planta cultura germană
în Orient: tot așa a răsărit din ruinele
sale, ca pasărea *Fenix*, și castelul vechiu
roman pe înălțimile plăcuțului *Tanus*, (ca
mărturie despre puterea Romei, și ca ve-
stigiu din acel lanț puternic, cu care legiu-
nile Romei au încunjurat puternicul împe-
riu, legiuni, cari la porunca unui împărat
roman, a lui *August Caesar*, au octroat
lumii voința acestuia și au făcut să se des-
chidă întreaga lume pe seama culturii ro-
mane, care a fructificat Germania înainte
de toate. De aceea, peștra aceasta, o ating
ca prima lovire, întru memoria lui *Frideric
III*.; ca a doua lovire pentru tinerimea

germană și generațiile viitoare, cari aici,
în acest nou muzeu vor învăța ce e aceea:
împăratul lumii; ear' a treia lovire o consa-
cra viitorului patriei germane, căreia să-
i dea Dumnezeu, ca în viitor, în urma con-
lucrării unitare a domitorilor și a popoa-
relor sale, să fie atât de puternică în glorie
și demnitate, cum era odinioară imperiul ro-
man, pentru-ca ceea-ce era în vechime:
„*civis romanus sum*“, să fie în viitor:

„*Ich bin ein deutscher Bürger*“.

Adevărat, că nu este vr'o sărbătoare
națională germană, la care parte luând,
împăratul german să nu-și manifeste
darul oratoriei. Dintre toate vorbirile
lui de până acum însă nici una par'că
nu exprimă atât de plastic, ca aceasta,
dorui și stăruința de mărire și înăl-
țare a gîntei germane.

Multe urechi din afară de grani-
țele imperiului vor fi fost neplăcut
atinse de cuvintele avântate ale împe-
ratului. Noi însă, popoarele mici și
cu dor de înaintare pe urmele solidei
culturii germane, — n'avem motive de
a ne revolta.

Se vor lovi, nu-i vorba, în chip
de tot simțitor în capete interesele
celor două mari neamuri ale conti-
nentului: ale slavismului și germanis-
mului. Pentru noi însă, neam mic și
încut între amândouă, un interes de
viață și de proprie conservare națio-
nală este — întărirea îndeosebi a ele-
mentului german.

Sub scutul acestuia și la isvorul
culturii germane au primit toate po-
poarele mici puterea de viață și in-
demnul la prosperare. Și același ser-
viciu îl va face și în viitor elemen-
tul german. Pildă nu este în istorie,
ca Germanul să fi desnaționalizat nea-
muri străine de el; i-a dat însă fie-
căruia aceea ce i-a lipsit: sentimen-
tul pentru bine și frumos, indemnul
pentru ordine și disciplină și, mai
presus de toate, cultura solidă și să-
nătoasă, fără de care nu poate fi viață
și putere deplină în membrele unui
popor.

Alta ar trebui să ne fie concluzia,
când am ave să discutăm chestia sla-
vismului, care ca un potop amenință
să mistue în stomacul său nesațios
ori-ce popoare mici și străine de fi-
rea lui.

Eată de ce numai plăcut atinși
au fost toți, căți ca noi judecă lu-
crurile, și de noua schimbare de can-
celar al imperiului german, ales în
persoana marcantă a contelui *Bilow*,
care nu e numai un diplomat de prima
forță între bărbații de stat ai Euro-
pei, dar' e și omul păcii și prietenul
adevăratului progres al omenimei,
care e ținta tuturor neamurilor din
lume.

Ministerul de interne și presidenția
Camerei. În zilele acestea primul ministru
Szell a avut mai multe întrevorbiri cu *Szilágyi*.
După cum se svonește în cercurile politice,
obiectul unei discuții între cei doi bărbați de
stat au format-o: împlinirea scaunului de
ministru de interne și alegerea presidentului
Camerei deputaților.

Szilágyi reflectează deja demult la mi-
nistriatul de interne și tocmai acesta este mo-
tivul pentru care *Horanszky*, candidatul lui
Szell fostul președinte al clubului *apponyist*,
până acum n'a fost numit în acel post.

Candidatura lui *Szilágyi* a fost susți-
nută mai ales de *Tisza* și alții. Dar în timpul
din urmă el a abdicat de a mai sta în calea
lui *Horanszky*, de oarece îl mulțumește presi-
denția Camerei, dela care *Percezel* se va re-
trage încă în sesiunea actuală.

Ar mai rămânea acum ca și *Wekerle*
să revină la portofoliul finanțelor, după cum
nu de mult se ventilase o știre, și atunci avem
iarăși în fruntea afacerilor pe oamenii cari
au fost demisi din cauză că nu mai aveau în
deajuns încrederea *Corcanei*.

Ziarul „*Egyetértés*“ e foarte nê-
căjit văzând că Românii ortodoxi au să în
ființeze trei noi episcopate. El se alarmează,
pentru pericolul ce amenință prin-
tr'aceasta „ideia“.

Apoi încearcă să argumenteze, că
nu e bine să fie câte trei episcopate în
același oraș, cum ar fi în *Oradea-Mare*
și *Timișoara*, unde mai sunt deja câte
două, căci ar urma conflicte și „frecări“
între capii confesiunilor.

Ne-făcând economie de injurături la
adresa celor mai vrednici prelați ai no-
ștri, *Kossuthistul* își exprimă îngrijirea,
că Românii vor reuși să facă cele trei
episcopate, în baza Statutului organic, —
și atunci vor mai ave în Casa de sus
trei „stâlpi ai politicii de naționalități“.

Termină cu apelul către „patrioți“:
„*Să veghildăm!*“

Mangra contra Romei. Scriind
despre cele trei episcopate române gr-
orientale, „*Egyetértés*“ dela 20 Noem-
bre învinuia grozav pe părintele vicar
V. Mangra, care, dimpreună cu episco-
pul său, *Român* primejdios și acesta,
este urzitorul proiectului cu cele trei
episcopate.

„*Alkotmány* dela 21 c. merge mai
departe cu acușările sale și scrie că cele
trei episcopate române ortodoxe sunt
„organizarea română împotriva Ro-
mei.“

„Organizarea aceasta—scrie zia-
rul catolic — are caracter agresiv în
primul rând împotriva Românilor gr-
catolici din eparchiile episcopilor dela
Oradea, *Gherla* și *Lugoj*...“

Dacă un Ungur ar scrie aceasta,
nu ni-am mira. Articolul este însă sub-
scris de *Gedeon*, pseudonimul d-lui *Dr.
Radu Cupariu*, omul de încredere al blân-
dului și bunului episcop *Pavel* dela
Oradia.

Și omul de încredere al *P. S. Sale*
Episcopului Pavel nu se mulțumește să
acușe întreag congregația național-biseri-
cesc dela *Sibiu*, dar își bate joc de în-
treaga biserică română gr-orientală, pre-
sintind-o decăzută ca val de ea, ear pe
preoții săi îi descrie ca pe o ceată de
nemernici.

„Proștii, cari fac slujbe dumne-
zești și niște cerșetori sunt chiar și
cel mai bun dintre ei, nu-și bat ca-
pul nici cu poporul nici cu religia.
Din cuvânt în cuvânt se potrivește și
azi cuvintele lui *Kossuth* despre acest

cler, pe care încă la 1847 l'a apos-
trofat zicând că preoții români ortodoxi
nu sunt păstori sufletești, ci cel mult
demagogi politici ai lui“ . . .

Așa scrie gramaticul curții episco-
pești române din *Oradia* despre clerul
român ortodox.

Românii nepreocupați vor ști să ju-
dece cine sunt agresivii!

Ziarele *Kossuthiste* țin un ton
foarte înalt față cu inarticularea că-
sătoriei principelui de coroană *Francisc
Ferdinand*, ce va veni în discuția Ca-
merei în zilele acestea. Se va da o
îndrăzneală luptă de „susținătorii con-
stituționalismului“ maghiar, contra re-
gimului pe această temă.

„*Hazánk*“, ziarul agrarilor, se ocupă
de chestia reînnoirii convențiunii cu Ger-
mania, și își exprimă dorința de a se avea
la vedere cu deosebire, cu aceea ocaziune,
interesul agrar din țara noastră. Punând
chestia industrială în condițiunile de până
aci, față cu agrarismul, „*Hazánk*“ zice:

„Idealul industriei este ca să aibă
„monopolul vânzării pe un teritor care
și să poată să-și câștige foarte ieftin ele-
mentele prime și de consum. În cazul
unui teritor vamal separat poate să ajungă
la aceasta, dar soarta agriculturii va fi
„peceluită“; vor fi din nou împinși într'o
„stare fără apărare, ba încă față cu ac-
tuală mizerie, va fi și mai mizerabilă sta-
rea lor, fiind că până acum au avut piețe
„măcar pentru vitele cornute, dar de aci
„înainte nici asta nu o vor mai avea“ după
„clausula pusă pe timpul lui *Hohenlohe*.”

„Corporațiunile industriale și comer-
ciale ale țării — nice „*Hazánk*“ — nu mai
sunt amicii teritoriului vamal comun (cu
Austria) ci aproape în unanimitate cer teri-
tor vamal deosebit“.

E o tendință aceasta de emancipare,
de a cărei susținere nu știm dacă va fi
capabilă Ungaria.

Vorbirea și interpelația dep. P. Cosma.

(Urmare și fine.)

Se zice adevărat, că stipulațiunea între
guvernul român și al nostru s'ar fi încheiat
astfel, ca acel capital să se deponă în Bu-
dapesta la cassa centrală a ministeriului în
scopul: ca să se administreze prin ministrul
nostru de culte și instrucțiune publică, având
a se transpune totdeauna interesele lui la
biserica Sfântului-Nicolae din Brașov, pentru
susținerea gimnasiului superior și a școlii
reale inferioare gr. or. rom. din Brașov și
fapt este, că acolo e astăzi depus capita-
lul și interesele lui de acolo s'au transpus
deja pe patru ani la comitetul parochial dela
Sfântul-Nicolae în scopul indicat.

Se zice mai departe, că ministrul de
culte și instrucțiune publică consideră acel
capital de fundațiune.

Se zice în fine, că biserica Sfântului-
Nicolae și a dat învoierea la toate acestea,
făcându și firește rezervă sale, ca numai
până atunci să se poată administra capitalul
la ministrul de culte și instrucțiune publică,
până când interesele lui fără nici o împede-
care i-se vor transpune prompt pentru sus-
ținerea gimnasiului sup. și a școlii reale
cu caracterul lor confesional și național de
astăzi, — în momentul însă când din ori-ce
motiv aceasta n'ar fi posibil, ea-și susține
dreptul a dispune liber de capital și de veni-
tele lui ca proprietarul absolut al aceluia.

Se zice, în fine că biserica Sfântului-
Nicolae are să dea în fie-care an socoteli

4125 szám.

1900 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“, takarékos és hitelintézet aradi cég végrehajthatónak, Ruzs Miron rosiai lakos végrehajtást szenvedő elleni 224 kor. tőkekövetelés és járuléksai iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. trvszék a borosjenői kir. járásbiróság és a Rosia községi 42. sz. tljkvben A. I. 89—90 313. 314/a 439. 581. és 716. hrjzi számú ingatlan 98-i koronában megállapított kikiáltási árban az 1900. évi november hó 7-ik napján délelőtti 10 órakor Rosia községében tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni u. m.:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2.) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 98 kor. 60 fil. készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszt. rend. 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi 60 t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

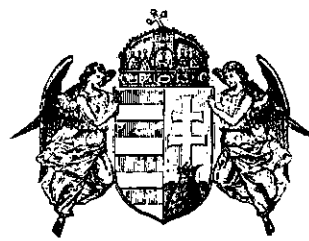
3. A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig, az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint birói letéti pénztárnál befizetni.

A bíróság a bánatpénzt az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Borosjenőn, a kir. járásbiróság mit tkvi hatóság, 1900. május hó 12-én.

512 1—1

Bittó, kir. járásbiró.

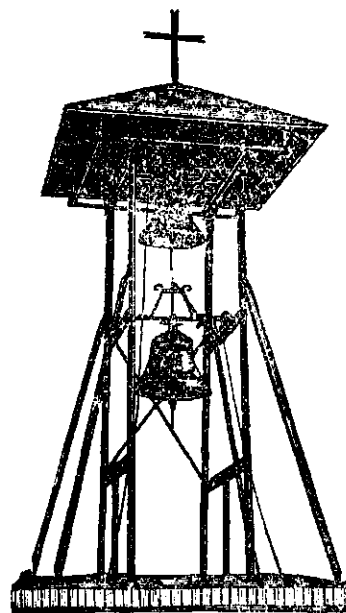

Turnătoria de clopote și de metal

a lui

Antoniou Novotny

în Timisoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori ce parte, în data ce clopotele sunt bătute de o latură prin ceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomandă

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate. cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut. — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 4—

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu cărți geografice — — — — —	—	70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — —	—	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	—	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	—	80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	—	2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	—	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	—	2.50 „
8.) „Războiul pentru neatârnată“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului — — — — —	—	1.20 „
Prețul „Coroanei“ — — — — —	—	1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția — — — — —	—	1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	—	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	—	3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	—	1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	—	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	—	1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz — — — — —	—	1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.